

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Věry Šimůnkové a soudců Mgr. et Mgr. Karla Ulíka a Mgr. Josefa Straky ve věci

žalobkyně: **M. R.**

X

proti

žalovanému: **Okresní soud v Nymburce**

Soudní 996, 288 62 Nymburk

v řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu,

takto:

- I. Žalovanému se ukládá povinnost vydat rozhodnutí o návrzích žalobkyně ze dne 2. 3. 2020 na odklad a na zastavení daňové exekuce vedené žalovaným pod sp. zn. P 53-16/2019 ve lhůtě 30 dní od právní moci tohoto rozsudku.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku 200 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Shodu s prvopisem potvrzuje: H. T.

Odůvodnění:

Shrnutí žaloby

1. Žalobkyně se žalobou podle § 79 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) domáhá ochrany proti nečinnosti žalovaného, kterou spatřuje v tom, že žalovaný dosud nerozhodl o jejím návrhu ze dne 2. 3. 2020 na odklad a na zastavení daňové exekuce, zahájené exekučním příkazem žalovaného ze dne 30. 1. 2020, sp. zn. P 53-16/2016. Jednalo se o vymáhání soudního poplatku za vyhotovení stejnopisu podání žalobkyně v soudním řízení vedeném pod sp. zn. 8 E 20/2015.
2. Žalovaný vydal zmíněný exekuční příkaz k provádění srážek ze starobního důchodu žalobkyně. Žalobkyni nebyl příkaz doručen a původně se domnívala, že jde o vymáhání jiné pohledávky (náklady státu za znalečné v soudním řízení vedeném pod sp. zn. 12 C 116/2012). Stejně tak ji nebyl doručen exekuční titul, usnesení Okresního soudu v Nymburce č. j. 8 E 20/2015 - 90, a rozhodnutí o odvolání žalobkyně proti tomuto usnesení.
3. Žalovaný přípisem ze dne 10. 3. 2020 žalobkyni sdělil, že nebude rozhodovat o jejích návrzích na odklad a na zastavení exekuce, protože pohledávka a náklady exekuce byly již vymoženy z jejího starobního důchodu. S tímto postupem žalobkyně nesouhlasí a považuje jej za svévolnou a záměrnou nečinnost ze strany žalovaného. Odkazuje přitom na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 8. 2017, sp. zn. 3331/2017, a ze dne 22. 9. 2008, sp. zn. 20 Cdo 2706/2007, z nichž dovozuje, že žalovaný měl povinnost rozhodnout o jejích návrzích ze dne 2. 3. 2020 i po vymožení pohledávky.
4. K vyčerpání opatření proti nečinnosti žalobkyně uvedla, že dne 20. 4. 2020 podala k Ministerstvu spravedlnosti návrh na učinění opatření proti nečinnosti žalovaného. Návrh byl postoupen dne 6. 5. 2020 předsedovi Krajského soudu v Praze. Ten vyrozuměl žalobkyni přípisem ze dne 3. 6. 2020 o odložení podnětu na učinění opatření proti nečinnosti. Tento přípis byl žalobkyni doručen dne 9. 6. 2020.
5. Žalobkyně navrhuje, aby soud uložil žalovanému, aby vydal rozhodnutí o jejích návrzích ze dne 2. 3. 2020 na zastavení exekuce a na odložení exekuce, a to ve lhůtě 15 dní od právní moci rozsudku, a dále žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobkyni náklady řízení ve výši 1 500 Kč.

Vyjádření žalovaného k žalobě

6. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že jeho usnesením ze dne 26. 10. 2016, č. j. 8 E 20/2015 - 90, bylo rozhodnuto o povinnosti žalobkyně zaplatit České republice - Okresnímu soudu v Nymburce soudní poplatek ve výši 120 Kč. Usnesení bylo žalobkyni doručeno vhozením do schránky dne 31. 10. 2016. Žalobkyně proti němu podala dne 14. 11. 2016 včasné odvolání. Tedy nejen z doručky, ale i z podání odvolání je zřejmé, že

usnesení bylo žalobkyni řádně doručeno. Usnesení bylo následně potvrzeno usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 2. 2. 2017, č. j. 20 Co 649/2016 - 116.

7. Žalobkyně byla dne 29. 3. 2019 vyzvána k zaplacení nedoplatku. Výzva jí byla zaslána opakovaně, ona si ji však nevyzvedla a výzva byla dne 25. 7. 2019 vhozena do její schránky. Žalobkyně nedoplatek nezaplatila, proto žalovaný vydal dne 30. 1. 2020 exekuční příkaz k uspokojení pohledávky ve výši 120 Kč a nákladů daňové exekuce ve výši 500 Kč. Žalobkyně si exekuční příkaz uložený dne 6. 2. 2020 na poště nevyzvedla a byl jí doručen fikcí.
8. Dne 3. 3. 2020 byl žalovanému coby správci daně doručen návrh žalobkyně na zastavení a odklad daňové exekuce. Dne 6. 3. 2020 byly na účet správce daně připsány částky 120 Kč a 500 Kč poukázané Českou správou sociálního zabezpečení, čímž došlo ke skončení daňové exekuce vymožením. O této skutečnosti byla žalobkyně vyrozuměna přípisem ze dne 10. 3. 2020 se sdělením, že daňová exekuce je zcela skončena, a proto správce daně již nebude vydávat rozhodnutí o odkladu a zastavení exekuce.
9. Dle žalovaného je zřejmé, že daňová exekuce skončila vymožením dlužných částek, tedy nebylo již možné na základě návrhu žalobkyně rozhodovat o jejím zastavení či odkladu, neboť předpokladem vydání takového rozhodnutí je skutečnost, že daňová exekuce stále probíhá. Žalovaný proto pouze neformálně žalobkyni na tuto skutečnost upozornil.
10. Žalovaný tak má za to, že nepochybil, a navrhuje, aby soud žalobu zamítl.

Vyjádření žalobkyně ze dne 26. 4. 2021

11. Dne 26. 4. 2021 žalobkyně doručila soudu přípis nadepsaný „*Doplnění právní argumentace žalobkyně*“. V něm s odkazem na rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 26. 10. 2005, č. j. 2 Afs 81/2004 - 54, zdůraznila, že srovnatelné instituty mají být v rozdílných právních předpisech vykládány stejným způsobem a znovu odkázala na výše citované rozsudky Nejvyššího soudu a dále na nálezy Ústavního soudu ze dne 26. 2. 2019, sp. zn. III. ÚS 4274/18, a ze dne 6. 4. 2021, sp. zn. I. ÚS 1343/20, které jsou podle ní v této věci aplikovatelné. Podle žalobkyně není podání návrhu na zastavení či odklad daňové exekuce omezeno žádnou lhůtou. Návrh lze podat kdykoliv, bez ohledu na to, zda byla daňová exekuce již skončena.

Posouzení věci soudem

Skutková zjištění

12. Soud ze správního spisu zjistil, že usnesením žalovaného ze dne 26. 10. 2016, č. j. 8 E 20/2015 - 90, bylo žalobkyni uloženo, aby České republice – Okresnímu soudu v Nymburce zaplatila do 3 dnů od právní moci usnesení soudní poplatek za vyhotovení stejnopisů podání a jeho příloh soudem. Poplatek soud vyčíslil na 120 Kč. Usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 2. 2. 2017, č. j. 20 Co 649/2016 - 116, bylo usnesení žalovaného potvrzeno.

13. Výzvou ze dne 29. 3. 2019 žalovaný žalobkyni s odkazem na § 153 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“) vyzval k zaplacení nedoplatku na soudním poplatku ve výši 120 Kč.
14. Dne 30. 1. 2020 vydal žalovaný exekuční příkaz na částku 120 Kč (nedoplatek) a 500 Kč (exekuční náklady) s odkazem na § 178 odst. 1 a odst. 5 písm. a) a § 187 odst. 1 daňového řádu za použití zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“). Dne 19. 2. 2020 byla Česká správa sociálního zabezpečení vyrozuměna žalovaným, že exekuční příkaz nabyt právní moci 17. 2. 2020.
15. Dne 3. 3. 2020 byl žalovanému doručen návrh žalobkyně na zastavení a odklad daňové exekuce.
16. Dne 6. 3. 2020 byly poplatek ve výši 120 Kč i náklady exekuce ve výši 500 Kč vymoženy srážkou z důchodu žalobkyně.
17. Přípisem ze dne 10. 3. 2020 o tom žalobkyni žalovaný informoval s tím, že vymožením dlužné částky je daňová exekuce zcela ukončena a soud již nevydává žádné rozhodnutí o zastavení daňové exekuce.
18. Dne 9. 4. 2020 bylo Krajskému soudu v Praze doručeno podání žalobkyně ze dne 7. 4. 2020 nadepsané návrh na učinění opatření proti nečinnosti Okresního soudu v Nymburce, jímž se žalobkyně domáhala toho, aby Krajský soud v Praze učinil opatření proti nečinnosti žalovaného podle § 80 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“).
19. Přípisem ze dne 3. 6. 2020 předseda Krajského soudu v Praze žalobkyni podle § 38 odst. 4 daňového řádu informoval o odložení podnětu na učinění opatření proti nečinnosti žalovaného. V přípise uvedl, že mu byl návrh postoupen Ministerstvem spravedlnosti dne 6. 5. 2020. Dále konstatoval, že exekuční příkaz ze dne 30. 1. 2020 obsahuje všechny náležitosti a pro nařízení daňové exekuce byly splněny všechny zákonné předpoklady. Závěrem uvedl, že předpokladem pro zastavení a odklad daňové exekuce je obecně nutné, aby daňová exekuce ještě probíhala. Jestliže daňová exekuce již skončila, ztrácí její zastavení své opodstatnění. Má-li žalobkyně za to, že exekuce proběhla neoprávněně, neboť ve skutečnosti nic nedlužila, může uvažovat o požadavku na vrácení vymoženého plnění.

Právní hodnocení

20. Při vymáhání dlužných soudních poplatků má vymáhající soud postavení správce daně (§ 8 odst. 1 ve spojení s § 13 odst. 2 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů). Na žalovaného – jenž je jinak obecným soudem – je pro účely nyní posuzované věci nutno nahlížet jako na správce daně a na jím vedenou exekuci soudního poplatku jako na daňovou exekuci podle daňového řádu.
21. Podle § 79 odst. 1 věty první s. ř. s. ten, kdo bezvýsledně vyčerpá prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti nečinnosti správního orgánu, může se žalobou domáhat, aby soud uložil správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení.

22. Žaloba je přípustná, neboť žalobkyně bezvysledně uplatnila podnět proti tvrzené nečinnosti žalovaného podle § 38 daňového řádu (viz výše odst. 18–19 tohoto rozsudku), žalobu podala v zákonné lhůtě podle § 80 odst. 1 s. ř. s. a tvrdila v ní, že žalovaný je nečinný, když nerozhodl o návrzích na zastavení a odložení exekuce. Posouzení, zda tomu tak skutečně bylo, včetně toho, zda vydání rozhodnutí, kterého se žalobkyně domáhá, je rozhodnutím ve věci samé ve smyslu § 79 odst. 1 s. ř. s. náleží v situaci, kdy není na první pohled zcela zjevný opak, až do fáze věcného posouzení žaloby (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 21. 9. 2010, č. j. 7 Ans 5/2008 - 164, odst. 21–25, rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 21. 11. 2017, č. j. 7 As 155/2015 - 160, odst. 63, či rozsudek NSS ze dne 13. 1. 2020, č. j. 7 As 153/2019 - 35, odst. 19).
23. Z § 79 odst. 1 s. ř. s. vyplývá, že se nečinností žalobou nelze domáhat vydání jakéhokoli rozhodnutí, ale toliko „rozhodnutí ve věci samé“, tedy rozhodnutí ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. (rozsudek NSS ze dne 27. 3. 2014, č. j. 4 Aps 7/2013 - 25, odst. 17).
24. Pokud jde o rozhodnutí o zastavení exekuce, zde soud nemá pochyb o tom, že jde o rozhodnutí ve věci samé ve smyslu obou citovaných ustanovení (srov. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14. 2. 2020, č. j. 3 Af 43/2016 - 47, odst. 28, nebo rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 5. 3. 2021, č. j. 54 Af 43/2019- 43, odst. 12).
25. Spornější je posouzení této otázky ve vztahu k rozhodnutí o odkladu exekuce.
26. Podle § 181 odst. 1 daňového řádu může správce daně daňovou exekuci na návrh dlužníka nebo z moci úřední částečně nebo zcela odložit, zejména šetří-li se skutečnosti rozhodné pro zastavení daňové exekuce, vyloučení předmětu exekuce ze soupisu věcí nebo podmínky pro posečkání úhrady nedoplatku. Nestanoví-li správce daně v rozhodnutí o odložení daňové exekuce jinak, právní účinky již provedených exekučních úkonů zůstávají zachovány. Pominou-li důvody, které vedly k odkladu daňové exekuce, a nedojde-li k jejímu zastavení, rozhodne správce daně o pokračování v daňové exekuci.
27. Soud při hodnocení toho, zda i rozhodnutí o odkladu představuje rozhodnutí ve věci samé ve smyslu § 79 odst. 1 s. ř. s., vycházel z rozsudku NSS ze dne 19. 8. 2010, č. j. 7 Ans 5/2010 - 70, který uvedl, že

„rozhodnutím“ ve smyslu definice obsažené v ust. § 65 odst. 1 s. ř. s. (neboť legislativní zkratka zavedená v § 65 odst. 1 s. ř. s. se vztahuje i na § 79 odst. 1 s. ř. s. jako na jedno z ustanovení následujících po § 65 odst. 1 s. ř. s.) ... je rozhodnutí např. procesní povahy vydávané jako výsledek určitého relativně samostatného předběžného postupu v rámci "hlavního" řízení. Důvod pro takový závěr je logický. Čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod totiž garantuje i to, aby správní orgán bez průtahů provedl i zákonem stanovený předběžný postup v rámci určitého "hlavního" řízení. Má-li podle zákona být "finálním produktem" takového předběžného postupu "rozhodnutí" ve smyslu ust. § 65 odst. 1 s. ř. s., tedy akt, který se závazně dotýká práv či povinností jednotlivce, vztahuje se soudní ochrana i na tento předběžný či pomocný "finální produkt".

Přesně takovým případem je vydání předběžného opatření podle ust. § 61 správního řádu. Požádá-li o jeho vydání účastník řízení, je správní orgán povinen o požádání rozhodnout do deseti dnů. Zákon tedy stanoví jednoznačný, a z časového hlediska dokonce velmi striktní, postup, který je správní orgán v řízení o vydání předběžného opatření povinen dodržet. Jeho

nedodržení je porušením práva účastníka zaručeného v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. "Finálním produktem" tohoto řízení je rozhodnutí o předběžném opatření. Právě proto, že je "finálním produktem" postupu rozhodování o předběžném opatření, je toto rozhodnutí rozhodnutím "ve věci samé" ve vztahu k řízení o vydání předběžného opatření. Jeho obsah může zcela vyhovět návrhu účastníka, vyhovět mu zčásti, anebo návrhu nevyhovět ani zčásti. V každém případě však půjde o akt, který se (negativně, pozitivně nebo nějakou kombinovanou formou) dotkne práv či povinností účastníka, a tedy o "rozhodnutí" ve smyslu ust. § 65 odst. 1 s. ř. s. Podmínky stanovené v ust. § 79 odst. 1 věta první s. ř. s. pro to, aby ve věci vydání rozhodnutí o předběžném opatření bylo možno domáhat se žalobou ochrany proti nečinnosti, jsou tedy z hlediska typu aktu, jehož vydání se lze touto žalobou domáhat, splněny. Na rozdíl od řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu nejsou v případě této žaloby stanoveny žádné kompetenční výluky (vyjma implicitních kompetenčních výluk vyplývajících z taxativní definice typů aktů, jejichž vydání se lze žalobou domáhat). Pro účely nečinnostní žaloby je proto zcela irrelevantní, zda rozhodnutí o předběžném opatření má povahu např. "úkonu předběžné povahy" ve smyslu ust. § 70 písm. b) s. ř. s."

28. Poslední dvě citované věty relativizoval NSS v rozsudku ze dne 4. 12. 2019, č. j. 6 Ads 118/2019 - 40: „Ačkoliv to citovaný rozsudek výslovně neuvádí, podle Nejvyššího správního soudu byl důležitým hlediskem pro poskytnutí ochrany proti nečinnosti též fakt, že nečinnost správního orgánu ve věci návrhu na vydání předběžného opatření se nemusí nijak promítnout do soudního hodnocení zákonnosti následného rozhodnutí ve věci samé. Pokud by nebylo možné bránit se proti této nečinnosti přímo žalobou na nečinnost, mohlo by dojít k situaci, že bude účastník řízení mlčením správního orgánu zcela nepochybně dotčen na svých právech (bude docházet k důsledkům, jimž chtěl prostřednictvím předběžného opatření zabránit), aniž by přitom měl k dispozici jakýkoliv účinný prostředek nápravy ve správním soudnictví. Z tohoto pohledu jistě lze akceptovat výkladové rozšíření pojmu „rozhodnutí ve věci samé“ ve smyslu § 79 odst. 1 s. ř. s. tak, že zahrnuje i rozhodnutí o předběžném opatření, jak to Nejvyšší správní soud učinil v popisovaném případě. Zároveň ale v obecné rovině a při hodnocení jiných případů nelze přehlížet, že zákonodárce zúžil v § 79 odst. 1 s. ř. s. rozsah pojmu „rozhodnutí“ použitý v § 65 s. ř. s. dovětkem „ve věci samé“ (na což Nejvyšší správní soud poukázal již v rozsudku ze dne 2. července 2008 č. j. 1 Ans 5/2008 - 104). Toto zúžení do značné míry odpovídá obsahu některých výluk obsažených v § 70 s. ř. s. (jak si všímá i první z výše citovaných komentářů). V tomto smyslu tedy lze při posouzení aktivní legitimace k podání žaloby na nečinnost přihlídnout též k výlukám uvedeným v § 70 s. ř. s., zejména v jeho písmenech b) a c).“ (odst. 22).

29. Rozhodnutí o návrhu žalobkyně na odklad exekuce lze v tomto ohledu srovnat s rozhodováním o předběžném opatření podle § 61 správního řádu, neboť v obou případech jde o dočasnou úpravu poměrů, nikoliv o finální rozhodnutí. I rozhodnutí o návrhu na odklad exekuce představuje „rozhodnutí ve věci samé“ ve smyslu § 79 odst. 1 s. ř. s., a to prizmatem obou výše citovaných rozsudků NSS. Slovy prvního z nich jde o finální produkt předběžného postupu, který se závazně dotýká práv a povinností jednotlivce. Parafrází druhého z nich jde v obou případech o situaci, kdy se tvrzená nečinnost při rozhodování o návrhu na odkladný účinek nemusí nijak promítnout při hodnocení zákonnosti následného rozhodnutí o zastavení řízení, neboť pro vyhovění těmto návrhům daňový řád stanoví odlišné zákonné předpoklady. Krom toho lze podat návrh na odklad exekuce samostatně, aniž by bylo současně navrhováno její zastavení. Rozhodnutí o zastavení exekuce tedy v sobě nemusí vždy zahrnovat hodnocení toho, zda zde byly dány podmínky též pro odklad exekuce. Za této situace též rozsudek NSS č. j. 6

Ads 118/2019 přistoupil na „výkladové rozšíření pojmu „rozhodnutí ve věci samé“ ve smyslu § 79 odst. 1 s. ř. s. tak, že zahrnuje i rozhodnutí o předběžném opatření“, a to proto, že i pasivitou správního orgánu při rozhodování o takovém návrhu bude účastník zcela nepochybně dotčen na svých právech (bude docházet k důsledkům, kterým chtěl zabránit), aniž by přitom v případě opačného výkladu měl k dispozici účinný prostředek nápravy ve správním soudnictví. Za této situace je nerozhodné, zda současně jde či nejde o rozhodnutí předběžné povahy ve smyslu § 70 písm. b) s. ř. s. (k čemuž dosavadní judikatura zastává rozdílná stanoviska – viz výše citovaný rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 3 Af 43/2016 - 47, odst. 28, a naproti tomu rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 4. 2019, č. j. 22 Af 39/2018 - 27, odst. 7).

30. Rozhodnutí o návrhu na zastavení daňové exekuce i rozhodnutí o návrhu na odklad daňové exekuce tedy představují rozhodnutí ve smyslu § 79 odst. 1 s. ř. s., jejichž vydání se lze domáhat žalobou na ochranu proti nečinnosti.
31. Podle § 177 odst. 1 daňového řádu nestanoví-li tento zákon jinak, postupuje se při daňové exekuci podle občanského soudního řádu.
32. Podle § 178 odst. 1 daňového řádu se daňová exekuce nařizuje vydáním exekučního příkazu, čímž je zahájeno exekuční řízení.
33. Podle § 181 odst. 2 daňového řádu správce daně na návrh příjemce exekučního příkazu nebo z moci úřední daňovou exekuci zcela nebo zčásti zastaví, pokud
 - a) pro její nařízení nebyly splněny zákonné podmínky,
 - b) odpadl důvod, pro který byla daňová exekuce nařízena,
 - c) povolí poseckání úhrady nedoplatku,
 - d) bylo pravomocně rozhodnuto, že postihuje majetek, k němuž náleží právo nepřipouštějící exekuci, nebo věci nepodléhající exekuci,
 - e) zaniklo právo vymáhat nedoplatek,
 - f) předpokládaný výtěžek nepostačí ani ke krytí exekučních nákladů,
 - g) by pokračování v daňové exekuci bylo spojeno s nepoměrnými obtížemi,
 - h) bylo nařízeno více daňových exekucí a k úhradě vymáhaného nedoplatku postačí pouze některá z nich, nebo
 - i) je tu jiný důvod, pro který nelze v daňové exekuci pokračovat.
34. Podle § 181 odst. 3 daňového řádu rozhodnutí o odložení, jakož i o pokračování v odložené daňové exekuci, nebo rozhodnutí o zastavení daňové exekuce se doručuje všem příjemcům exekučního příkazu. Jde-li o částečné zastavení daňové exekuce, doručuje se rozhodnutí pouze dlužníkovi a plátcí mzdy, poskytovateli platebních služeb nebo jinému poddlužníkovi (dále jen „poddlužník“), kterého se částečné zastavení týká. Rozhodnutí o

zamítnutí návrhu na odložení nebo zastavení daňové exekuce se doručuje pouze navrhovateli.

35. Podle § 181 odst. 4 daňového řádu proti rozhodnutím podle odstavce 3 nelze uplatnit opravné prostředky.
36. Obecně není sporu o tom, že právu žalobkyně jakožto dlužníka podat návrh na zastavení či odklad daňové exekuce, odpovídá povinnost žalovaného jakožto správce daně o takovém návrhu žalobkyně rozhodnout. S vydáním rozhodnutí o těchto návrzích počítá též § 181 odst. 3 daňového řádu. V nyní posuzované věci je však mezi stranami sporné to, zda tato povinnost vydat rozhodnutí končí v okamžiku vymožení nedoplatku.
37. Soud vycházel při řešení této otázky z judikatury Nejvyššího soudu ve vztahu k zastavení výkonu rozhodnutí podle § 268 odst. 1 o. s. ř. Její závěry jsou přenositelné i ve vztahu k daňové exekuci, neboť tyto úpravy se od sebe příliš neliší (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 10. 8. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 9/15, odst. 24, a rozsudek NSS ze dne 2. 8. 2019, č. j. 8 Afs 250/2018 - 54, č. 3952/2020 Sb. NSS, odst. 22, 24 a 33; viz též § 177 odst. 1 daňového řádu).
38. V nyní posuzované věci byla exekuce prováděna srážkami ze mzdy, resp. z jiného příjmu podle § 187 odst. 1 a násl. daňového řádu, kterým byl v tomto případě důchod žalobkyně [§ 299 odst. 1 písm. d) o. s. ř.].
39. V případě, že daňová exekuce skončí vymožením nedoplatku, nevyplývá správci daně obecně povinnost vydávat o jejím ukončení žádné rozhodnutí (srov. § 276 a § 284 odst. 1 o. s. ř.; též Lichnovský, O., Ondříšek R. a kolektiv: Daňový řád. Komentář, C. H. Beck, Praha 2016, 3. vydání, komentář k § 177; a Rozehnal, T.: Daňový řád. Praktický komentář. Wolters Kluwer, Praha 2019, komentář k § 177).
40. I v případě daňové exekuce je možné návrhem na její zastavení podle § 181 odst. 2 daňového řádu úspěšně zpochybnit vykonatelný exekuční titul, což může vést k zastavení daňové exekuce (viz již citovaný rozsudek NSS č. j. 8 Afs 250/2018 - 54).
41. Nejvyšší soud v minulosti dovodil, že existence nařízeného a trvajícího výkonu rozhodnutí je zvláštní podmínkou pro řízení o návrhu na jeho zastavení. Uvedené konstatoval ve vztahu k návrhu na zastavení exekuce odůvodněného podle § 268 odst. 1 písm. g) o. s. ř., tedy z důvodu, že po vydání rozhodnutí zaniklo právo jím přiznané, ledaže byl tento výkon rozhodnutí již proveden (viz usnesení ze dne 15. 8. 2017, sp. zn. 20 Cdo 3331/2017, a tam citovanou judikaturu).
42. Již v usnesení ze dne 22. 9. 2008, sp. zn. 20 Cdo 2706/2007, č. 107/2009 Sb. NS, Nejvyšší soud konstatoval: „Na rozdíl od ustanovení § 268 odst. 1 písm. g) o. s. ř., které dovoluje exekuci - na návrh nebo i bez návrhu - zastavit proto, že po vydání rozhodnutí (v případě rozsudku pro zmeškání i před vydáním) zaniklo přiznané právo, nebyla-li již provedena, uvedený předpoklad ze znění § 268 odst. 1 písm. a) o. s. ř. nevyplývá a nelze ho dovodit ani výkladem. Je tomu tak - obecně - proto, že provedení exekuce, tj. vymožení pohledávky s příslušenstvím a nákladů exekuce, nařízené podle titulu, který zde nikdy nebyl, nebo titulu, který je způsobilý vykonatelnosti nabýt, ale dosud se tak nestalo, anebo titulu, který vykonatelnosti před nařízením exekuce pozbyl, představuje neoprávněný zásah do majetkových práv povinného. Je-li

- právě rozhodnutím o zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. a) o. s. ř. - najisto postaveno, že exekuce byla provedena bez způsobilého podkladu, může vymožené plnění být identifikováno s bezdůvodným obohacením. Odlišné právní posouzení odvolacího soudu (že provedení exekuce je negativní překážkou řízení o návrhu na její zastavení podle § 268 odst. 1 písm. a/ o. s. ř., jinak řečeno, že provedení exekuce brání věcnému rozhodnutí o takovém návrhu) tedy správné není“.

43. Nejvyšší soud v navazující judikatuře dovodil povinnost soudu rozhodnout o návrhu povinného na zastavení exekuce i po vymožení pohledávky také ve vztahu k důvodu zastavení podle § 268 odst. 1 písm. b) o. s. ř., tedy proto, že rozhodnutí, které je podkladem výkonu, bylo po nařízení výkonu zrušeno nebo se stalo neúčinným (usnesení ze dne 15. 10. 2008, sp. zn. 20 Cdo 4312/2007) a také podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř., tedy z důvodu nepřipustnosti výkonu rozhodnutí, protože je tu jiný důvod, pro který rozhodnutí nelze vykonat (usnesení ze dne 25. 3. 2014, sp. zn. 21 Cdo 3266/2013, č. 54/2015 Sb. NS, či usnesení ze dne 20. 10. 2019, sp. zn. 20 Cdo 3159/2019). Pokud je návrh na zastavení exekuce odůvodněn tím, že je exekuční titul od počátku, soud exekuci zastaví i poté, co bylo vymáhané plnění vymoženo, jestliže se podkladové rozhodnutí nestalo vykonatelným. K zastavení exekuce z tohoto důvodu musí dojít nezbytně v rámci exekuce, třebaže již ukončené vymožením plnění z exekučního titulu a nákladů exekuce (rozsudek ze dne 27. 2. 2019, sp. zn. 30 Cdo 5134/2017, č. 10/2020 Sb. NS, odst. 19). V usnesení ze dne 15. 8. 2017, sp. zn. 20 Cdo 3331/2017, Nejvyšší soud vysvětlil, že „pouze na základě výroku o zastavení exekuce lze uzavřít, že plnění, které bylo na povinném vymoženo, oprávněnému nenáleží, protože ještě před vymožením tohoto plnění v rámci exekuce zde byl jiný důvod pro zastavení (a neprovedení) exekuce. K zastavení exekuce z tohoto důvodu musí dojít nezbytně v rámci exekuce, třebaže již ukončené vymožením plnění z exekučního titulu a nákladů exekuce. V případném nalézacím řízení zahájeném povinným jako žalobcem o vydání bezdůvodného obohacení, které mělo vzniknout vymožením plnění, na které oprávněný a případně soudní exekutor, jde-li o náklady exekuce, neměli právo, totiž soud nemůže posoudit jako předběžnou otázku, zda byl nebo nebyl dán důvod pro zastavení exekuce.“ Nejvyšší soud pak v usnesení ze dne 10. 7. 2019, sp. zn. 20 Cdo 2039/2019, zdůraznil, že zastavení exekuce již dříve ukončené vymožením pohledávky je nejzazším řešením (*ultima ratio*) a při rozhodování o takovém návrhu je třeba zohlednit konkrétní okolnosti případu (zejména míru případného neoprávněného zásahu do majetkových práv povinného, časový odstup od vymožení plnění do podání návrhu na zastavení exekuce, jakož i důvody, proč povinný nepodal návrh dříve, a také míru poškození majetkových zájmů oprávněného a exekutora, k nimž dojde následkem zastavení exekuce po vymožení).
44. Byť tato judikatura Nejvyššího soudu není přijímána nekriticky, jsou obecné soudy povinny ji zásadně respektovat, nepřednesou-li přesvědčivé důvody, proč je nutné se od ní v konkrétním případě odchýlit (viz nedávný nálezh Ústavního soudu ze dne 6. 4. 2021, sp. zn. I. ÚS 1343/20).
45. Soud zdůrazňuje, že v řízení o žalobě proti nečinnosti žalovaného není oprávněn žalovaného vázat co do způsobu, jakým o návrhu žalobkyně rozhodne (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 16. 11. 2010, č. j. 7 Aps 3/2008 - 98, odst. 21, či již citovaný rozsudek NSS č. j. 6 Ads 118/2019 - 40, odst. 27). Nicméně i pokud by se žalovaný s výše citovanou judikaturou neztotožnil a zastával názor, že vymožení nedoplatku brání věcnému posouzení návrhu na zastavení daňové exekuce, soud podotýká, že i v takovém

případě bylo jeho povinností o návrhu žalobkyně rozhodnout. Podle judikatury Nejvyššího soudu má totiž tento závěr vést k vydání rozhodnutí o zastavení řízení o návrhu na zastavení exekuce pro nedostatek podmínky řízení (viz usnesení ze dne 14. 12. 2005, sp. zn. 20 Cdo 2421/2004, a ze dne 12. 4. 2007, sp. zn. 20 Cdo 3516/2006). Vydání či nevydání takového rozhodnutí není z hlediska soudní ochrany žalobkyně pouhou formalitou, neboť proti případnému zastavení řízení o takovém návrhu (stejně jako proti případnému zamítnutí jejího návrhu na zastavení daňové exekuce) se žalobkyně může bránit žalobou proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s.

46. Pokud jde o odklad exekuce, z povahy věci na ni nedopadá zdůvodnění, pro které judikatura Nejvyššího soudu dovozuje povinnost rozhodnout o návrhu na zastavení exekuce věcně i po vymožení nedoplatku. Věcný přezkum důvodů pro odklad již skončené daňové exekuce tak dle soudu skutečně nedává dobrý smysl. Přesto má soud za to, že i o takovém návrhu je na místě rozhodnout i po vymožení nedoplatku, a to alespoň odmítnutím takového návrhu, zastavením řízení o něm či jiným obdobným způsobem tak, aby bylo řízení o podaném návrhu na odklad exekuce formálně ukončeno. Jednak, jak již bylo řečeno výše, právu žalobkyně podat návrh na odložení exekuce podle § 181 odst. 1 daňového řádu obecně odpovídá povinnost žalovaného o tomto návrhu rozhodnout. Z ničeho nevyplývá, že by tato povinnost vydat rozhodnutí přestala platit okamžikem, kdy je nedoplatek vymožen. Samozřejmě věcné rozhodování o takové žádosti se z logiky věci stává bezpředmětným, to však pouze znamená, že kroky správce daně budou směřovat k procesnímu ukončení řízení, nikoliv že o návrhu nebude vůbec rozhodnuto [srov. § 66 odst. 1 písm. g) správního řádu]. Uvedené platí v tomto případě tím spíše, že žalobkyně návrh podala v době, kdy nedoplatek ještě nebyl vymožen, a tedy posouzení důvodnosti návrhu v době podání návrhu nic nebránilo.
47. Žalovaný byl jakožto správce daně povinen o návrzích žalobkyně rozhodnout bez zbytečného průtahů (§ 7 odst. 1 daňového řádu).
48. S ohledem na neurčitost tohoto pojmu stanovilo Ministerstvo financí ve vnitřním pokynu č. MF-5, o stanovení lhůt při správě daní, publikovaného pod č. j. MF-21968/2015/39 ve Finančním zpravodaji č. 5/2015 konkrétní lhůty při správě daní (obecně k použitelnosti tohoto pokynu srov. NSS ze dne 9. 3. 2021, č. j. 6 Afs 222/2019 - 39, odst. 19–20). Dle bodu I. odst. 3 písm. h) pokynu byla pro vydání rozhodnutí o odložení daňové exekuce a pro vydání rozhodnutí, kterým se daňová exekuce zcela zastaví, dle ustanovení § 181 odst. 1, 2 daňového řádu, stanovena lhůta 30 dní.
49. V nyní posuzované věci je bez hlubšího rozboru jednoznačné, že žalovaný o návrzích žalobkyně nerozhodl bez zbytečných průtahů, neboť návrhy obdržel dne 3. 3. 2020 a do dnešního dne o nich nerozhodl. Žalobkyni zaslal dne 10. 3. 2020 toliko přípis, jímž ji informoval, že žádné rozhodnutí o zastavení či odkladu exekuce vydávat nebude. Tento přípis však nepředstavuje rozhodnutí ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. (respektive § 79 odst. 1 s. ř. s.), jak přímo ve vztahu k tomuto konkrétnímu přípisu potvrdil NSS v rozsudku ze dne 15. 10. 2020, č. j. 6 Afs 200/2020 - 33 (odst. 19).
50. Soud proto dospěl k závěru, že žalovaný byl skutečně nečinný, když nerozhodl o návrzích žalobkyně na odklad a zastavení exekuce.

51. Protože je žaloba důvodná, soud podle § 81 odst. 2 s. ř. s. uložil žalovanému povinnost vydat rozhodnutí, a to jak o návrhu žalobkyně na odklad exekuce, tak na její zastavení, a to ve lhůtě 30 dní od právní moci tohoto rozsudku. Tuto lhůtu soud považoval za přiměřenou i s ohledem na nutnost vrácení spisu žalovanému a poskytnutí prostoru pro žalovaného k případnému prověření tvrzení žalobkyně ohledně vad exekučního titulu, shledá-li žalovaný takový postup potřebným.
52. Byť soud výše obecně zmiňuje různé procesní způsoby, jakými lze o návrzích rozhodnout, ještě jednou zdůrazňuje, že žalovaného zavazuje pouze povinností rozhodnout o návrzích žalobkyně. Nezavazuje ho však co do formy či obsahu takového rozhodnutí.
53. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. Žalovanému jako neúspěšnému účastníkovi náhrada nákladů nenáleží. Žalobkyni, která měla ve věci plný úspěch, soud právo na náhradu nákladů řízení přiznal. Náklady, které žalobkyni jako nezastoupené účastnici řízení v řízení vznikly, spočívají v zaplaceném soudním poplatku ve výši 200 Kč. Jiné náklady (např. poštovné) z obsahu spisu nevyplývají. Žalobkyni nelze přiznat paušální náhradu nákladů dle § 13 advokátního tarifu (viz rozsudek NSS ze dne 25. 8. 2015, č. j. 6 As 135/2015 - 79). Náhradu nákladů řízení je žalovaný povinen uhradit žalobkyni ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku (§ 54 odst. 7 s. ř. s.).

Poučení:

Nebude-li soudní poplatek za podání žaloby ve stanovené lhůtě zaplacen, bude řízení zastaveno. K zaplacení poplatku po marném uplynutí lhůty se nepřihlíží. Soud však řízení nezastaví, je-li tu nebezpečí z prodlení, v jehož důsledku by poplatníkovi mohla vzniknout újma, jestliže poplatník ve stanovené lhůtě sdělí soudu okolnosti, které toto nebezpečí osvědčují, a doloží, že bez své viny nemohl soudní poplatek dosud zaplatit [§ 9 odst. 4 písm. c) zákona o soudních poplatcích].

Proti výroku I. tohoto usnesení lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Praha 16. června 2021

JUDr. Věra Šimůnková, v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje: H. T.

